

Latinske Besede od 11 - 18 lekcije

Osnovnik:

MAGNUS - velik

PARVUS - majhen

BONUS - dober

MALUS - slab

Primernik:

MAJOR, MAJUS - večji

MINOR, MINUS - manjši

MELIOR, MELIUS - boljši

PEJOR, PEJUS - slabši

Presežnik:

MAXIMUS - največji

MINIMUS - najmanjši

OPTIMUS - najboljši

PESSIMUS - najslabši

Primernik:

SUPERIOR, SUPERIUS - zgornji

INFERIOR, INFERIUS - spodnji

EXTERIOR, EXTERIUS - zunanji

ANTERIOR, ANTERIUS - sprednji

INTERIOR, INTERIUS - notranji

POSTERIOR, POSTERIUS - zadnji

Prevedi:

PELVIS MINOR - mala medenica

PELVIS MAJOR - velika medenica

VENAE CORDIS MINIMAE - najmanjša srčna vena

FRACTURA PHALANGIS MEDIAE DIGITI MINIMI - zlom členka najmanjšega prsta

GANGLION CERVICALE SUPERIUS - zgornji vratni živčni vozle

LABIA MAJORA PUDENDI - velika sramna ustnica

LABIA MINORA PUDENDI - mala sramna ustnica

PROGNOSIS BONA - dobra zdravnikova napoved o nadaljnjem poteku bolezni

PROGNOSIS MALA - slaba zdravnikova napoved o nadaljnjem poteku bolezni

VENA CAVA INFERIOR - spodnja votla vena

VENA CAVA SUPERIOR - zgornja votla vena

ARTERIA CEREBRI POSTERIOR - zadnja možganska arterija

DOSIS MAXIMA - velik odmerek (zdravila)

DOSIS MINIMA - majhen odmerek (zdravila)

CARCINOMA LOBI SUPERIORIS PULMONIS SINISTRI - rak zgornjega režnja levega pljučnega krila

CALICES RENALES MAJORES - velika ledvična čaša

MARGO ANTERIOR PULMONIS - sprednji rob pljučnega krila

MUSCULUS GLUTAEUS MINIMUS - najmanjša zadnjična mišica

MUSCULUS GLUTAEUS MEDIUS - srednja zadnjična mišica

MUSCULUS GLUTAEUS MAXIMUS - velika zadnjična mišica

MUSCULUS TIBIALIS ANTERIOR - sprednja golenična mišica

MUSCULUS RHOMBOIDEUS MAJOR - velika mišica v obliki romba

MUSCULUS PECTORALIS MAJOR - velika prsna mišica

ARTERIAE PALATINAE MINORES - mala arterija na nebu v ustih

LACERATIO MINIMA LABII ORIS - raztrganje najmanjše ustne ustnice

THROMBOSIS RAMI ANTERIORIS CORONARIAE DEXTRAE - sprednji krvni strdek desne venčne arterije

Prevedi:

DEMENTIA PRAECOX - prezgodnja demenca

EJACULATIO PRAECOX - prezgodnji izliv semena

PUBERTAS PRAECOX - prezgodnja puberteta

RUPTURA MUSCULI QUADRICIPITIS FEMORIS - raztrganje 4-glave stegenske mišice

MUSCULUS BICEPS BRACHII - 2-glava nadlahtna mišica

COLON ASCENDENS - ascendentno debelo črevo

COLON DESCENDENS - descedentno debelo črevo

COLON SIGMOIDEUM - esasto debelo črevo

FRACTURA MULTIPLEX CRANII - mnogoteri zlom lobanje

SCLEROSIS MULTIPLEX - mnogoteri skleroza

VAS AFFERENS – dovodna žila
DENS PERMANENS – stalni zob
FRACTURA MULTIPLEX – mnogoteran zlom

Števniki:

1 - PRIMUS
2 - SECUNDUS
3 - TERTIUS
4 - QUARTUS
5 - QUINTUS
6 - SEXTUS
7 - SEPTIMUS
8 - OCTAVUS
9 - NONUS
10 - DECIMUS
11 - UNDECIMUS
12 - DUODECIMUS

Poimenovanje prstov na roki:

DIGITUS PRIMUS VEL POLLEX – palec
DIGITUS SECUNDUS VEL INDEX – kazalec
DIGITUS TERTIUS VEL DIGITUS MEDIUS – sredinec
DIGITUS QUARTUS VEL DIGITUS ANULARIS – prstanec
DIGITUS QUINTUS VEL DIGITUS MINIMUS – mezinec

Prevedi:

OS METACARPALE QUARTUM – četrta dlanska kost
COSTA PRIMA – prvo rebro
NERVUS CERVICALIS SECUNDUS – drugi vratni živec
NERVUS SACRALIS TERTIUS – tretji križnični živec
FRACTURA COSTAE NONAE ET DECIMAE – zlom devetega in desetega rebra
SINUS, SINUS – vdolbina, kotanja, votlina
GENU, GENUS – koleno
PLEXUS AORTICUS – aortni preplet
SINUS PARANASALIS – obledvična votlina

Prevedi:

ABORTUS SPONTANEUS – spontan splav
ABORTUS ARTIFICIALIS – umeten splav
ABORTUS HABITUALIS – ponavljajoč splav
ARCUS COSTARUM – rebrni lok
PLEXUS FEMORALIS – stegenski preplet
PULSUS DURUS – trd pulz
PULSUS MOLLIS – mehak pulz
PULSUS FILIFORMIS – nitast pulz
ABSCESSUS SUBCUTANEUS – hladno podkožje
ARTICULATIO GENUS – kolenski sklep
ARTERIA GENUS – kolenska arterija
GENUA VARA – navznoter upognjeno koleno
GENUA VALGA – navzven upognjeno koleno
REGIO GENUS – kolensko področje
PARTUS PRAECOX – prezgodnji porod
PARTUS SEROTINUS – pozen porod
PARTUS CAESAREUS – carski rez (porod)
COITUS INTERRUPTUS – prekinjen spolni odnos
PRURITUS ANI – zadnjično srbenje
INFARCTUS MYOCARDII PARIETIS ANTERIORIS VENTRICULI – mišični infarkt sprednje stene srčnega prekata
CONTUSIO THORACIS ET GENUS DEXTRI – udarnina prsnega koša in desnega kolena
PROLAPSUS UTERI ET VAGINAE – izstop maternice in nožnice
PROLAPSUS VALVAE MITRALIS – izstop dvojadrne zaklopke
CARIES DENTIUM – zobni karies (gniloba)
RABIES CANINA – pasja steklina
OSSA FACIEI – obrazna kost

Prevedi:

APEX CORDIS – srčna konica
APEX RADICIS DENTIS – konica zobne korenine
Nosna konica – APEX NASI
Pljučni vršiček – APEX PULMONIS
CAPUT MANDIBULAE – glavica spodnje čeljustnice
CAPUT RADII – glavica koželjnice
Glava nadlahtnice – CAPUT – HUMERI
Glava stegenice – CAPUT FEMORIS
BASIS PHALANGIS – baza prstnice
BASIS PROSTATAE – baza obsečnice
Baza pljuč – BASIS PULMONIS
Lobanjsko dno – BASIS CRANII
CAVUM ABDOMINIS – trebušna votlina
CAVUM PLEURAE – poprsnična votlina
Ustna votlina – CAVUM ORIS
Prsna votlina – CAVUM THORACIS
COLLUM FEMORIS – stegnenični vrat
COLLUM SCAPULAE – lopatični vrat
Vrat žolčnika – COLLUM VESICAE FELLEAE
Vrat rebra – COLLUM COSTAE
CORPUS UTERI – maternično telo
CORPUS VERTEBRAE – telo vretenca
Telo trebušne slinavke – CORPUS PANCERATIS
Telo želodca – CORPUS VENTRICULI
FACIES DIAPHRAGMATICA PULMONIS – preponska ploskev pljuč
FACIES INFERIOR CEREBRI – spodnja ploskev možganov
Črevesna površina jeter – FACIES INTESTINALIS HEPATIS
Ledvična ploskev vranice – FACIES RENALIS LIENIS
FORAMEN APICIS RADICIS DENTIS – odprtina vršička zobne korenine
FORAMEN INFRAORBITALE – odprtina pod očnico
Nebna odprtina – FORAMEN PALATINUM
Medvretenčna odprtina – FORAMEN INTERVERTEBRALE
FOSSA GLANDULAE LACRIMALIS – jamica solzne žleze
FOSSA HYPOPHYSIALIS – hipofizna jamica
Pazdušna jama – FOSSA AXILARIS
Komolčna jama – FOSSA CUBITALIS
INCISURA FRONTALIS – čelna zareza
INCISURA COSTALIS STERNI – ključnična zareza prsnice
Zareza lopatice – INCISURA SCAPULAE
Nosna zareza – INCISURA NASALIS
MARGO SUPRAORBITALIS – rob nad očnico
MARGO DEXTER CORDIS – desni rob srca
Spodnji rob jeter – MARGO INFERIOR HEPATIS
Rob jezika – MARGO LINGUAE
PARS PROSTATICA URETHRAE – prostatični del sečnice
PARS PELVICA URETRIS – medenični del sečevoda
Maternični del posteljice – PARS UTERINA PLACENTAE
Nosni del žrela – PARS NASALIS PHARYNGIS
SULCUS CUTIS – kožna brazda
SULCUS CORONARIUS CORDIS – venčni žleb srca
Žleb beločnice – SULCUS SCLERAE
Brazda zapestja – SULCUS CARPI

Prevedi:

PES VALGUS – navzven upognjena noga
PLEXUS VENOSIS – venozni preplet
DISCUS INTERVERTEBRALIS – medvretenčne ploščice
EXTREMITAS INFERIOR – spodnje okončine
MUSCULUS EXTENSOR CARPI – mišice iztegovalke zapestja
ARTERIA DIGITALIS PALMARIS PROPRIA – lastna dlanska prstna arterija
MUSCULUS OLIQUUS EXTERNUS ADOMINIS – zunanja poševna mišica trebuha
RAMUS OSSIS – veja kosti
VULNERA LACEROCONTUSA REGIONIS GLUTEALIS – raztrganina in zmečkanina zadnjičnega predela
GRAVIDITAS EXTRAUTERINA OVARICA – izven maternična nosečnost v jajčniku

GRAVIDITAS EXTRAUTERINA TUBARIA – izven maternična nosečnost v jajcevodu
 OSTIUM UTERINUM TUBAE UTERINAE – ustje materničnega kanala maternice
 PLEXUS VENOSI VERTEBRALES EXTERNI – zunanji vretenčni venski splet
 ATROPHIA CORTICIS GLANDULAE SUPRARENALIS – zmanjšanje skorje nadledvične žleze
 BRONCHITIS CHRONICA – dolgotrajno vnetje sapnic
 OSTIUM ABDOMINALE TUBAE UTERINAE – trebušno ustje maternične cevi
 REGIO CERVICALIS POSTERIOR – zadnji vratni predel
 CARCINOMA SUBMUCOSUM COLI SIGMOIDEI – podsluznični rak esastega debelega črevesa
 APEX CAPITIS FEMORIS – vrh glavice stegenice
 FRACTURA APERTA DIAPHYSIS TIBIAE – odprt zlom diafize golenice
 HAEMORRHAGIAE PUNCTATAE SUBPERICARDIALES ET SUBMUCOSAE PELVIS RENALIS, CAECI ET FUNDI VENTRICULI – pikčaste krvavitve pod osrčnikom in pod sluznico ledvičnega meha, slepega črevesa, želodčnega dna
 DILATATIO VENTRICULI SINISTRI CORDIS – razširjenje levega srčnega prekata
 NERVUS CUTANEUS ANTEBRACHII MEDIALIS – srednji kožni živec podlakti
 CORTEX CEREBRI – možganska skorja
 MUSCULI FEMORIS – stegenske mišice
 TUNICA MUCOSA DUODENI – sluznična mrena dvanajsternika
 HERNIA INTER VERTEBRALIS – kila medvretenčne ploščice
 VULNERA PUNCTA ABDOMINIS – vbodna rana trebuha
 VERRUCAE VULGARES DIGITI MEDII MANUS DEXTRAE – običajne bradavice srednjega prsta desne roke
 VULNUS CONTUSUM DIGITI TERTII MANUS SINISTRAE – udarnina tretjega prsta leve roke
 CARCINOMA PULMONUM BRONCHIALE – bronhialni rak pljuč
 Skorja nadledvične žleze – CORTEX GLANDULAE SUPRARENALIS
 Sprednja golenska regija – REGIO LIBIALIS ANTERIOR
 Rebrna ploskev pljuč – FACIES COSTALIS PULMONIS
 Trebušni del požiralnika – PARS ABDOMINALIS OESOPHAGI
 Hipertrofija levega srčnega prekata – HIPERTROPHIA VENTRICULI CORDI SINISTRI
 Mišice iztezalke zapestja – MUSCULI EXTENSORES CARPI

Določilnice:

ADEN(O) – GLANDULA – žleza
 ANGI(O) – VAS – žila
 ARTHR(O) – ARTICULUS – sklep
 BRONCH(O) – BRONCHUS – sapnica
 CARDI(O) – COR – srce
 CEPHAL(O) – CAPUT – glava
 CHEIL(O) – LABIUM – ustnica
 CHOL(E) – FEL – žolč
 CHONDR(O) – CARTILAGO – hrustanec
 COLP(O) – VAGINA – nožnica
 CYST(O) – VESICA – mehur
 CYT(O) – CELLULA – celica
 DACTYL(O) – DIGITUS – prst
 DERM(ATO) – CUTIS – koža
 ENCEPHAL(O) – CEREBRUM – možgani
 ENTER(O) – INTESTINUM – črevo
 ERYTHR(O) – RUBER – rdeč
 GASTR(O) – VENTRICULUS – želodec
 GLOSS(O) – LINGUA – jezik
 GNATH(O) – MAXILLA – zgornja čeljustnica
 HYSTER(O) – UTERUS – maternica
 LEUK(O) – ALBUS – bel
 MACR(O) – MAGNUS – velik
 MAST(O) – MAMMA – dojka
 MELAN(O) – NIGER – črn
 METR(O) – UTERUS – maternica
 MICR(O) – PARVUS – majhen
 MYEL(O) – MEDULLA – mozeg
 MY(O) – MUSCULUS – mišica
 NEPHR(O) – REN – ledvica
 NEUR(O) – NERVUS – živec
 ODONT(O) – DENS – zob
 OMPHAL(O) – UMBILICUS – popek
 OOPHR(O) – OVARIUM – jajčnik

OPHTHALM(O) - OCULUS - oko
OST(EO) - OSSIS - kost
OT(O) - AURIS - uho
PHLEB(O) - VAS - žila
PNEUM(O) - PULMO - pljučno krilo
PROCT(O) - ANUS, RECTUM - zadnjik, danka
PYEL(O) - RENALIS - ledvični meh
PYLOR(O) - PYLORUS - želodčni vratar
RHIN(O) - NASUS - nos
SALPING(O) - TUBA UTERINA - jajcevod
SOMAT(O) - CORPUS - telo
SPLEN(O) - LIEN - vranica
SPONDYL(O) - VERTEBRA - vretence
STOMAT(O) - ORIS - usta
THROMB(O) - THROMBUS - krvni strdek
TRACHE(O) - TRACHEA - sapnik
TRAUMAT(O) - VULNUS - rana, poškodba

Osnovnice:

OSIS - zaznamuje različna, običajno nevnetna obolenja
ITIS - zaznamuje vnetna obolenja
OMA - zaznamuje novotvorbe, tumorje
MALACIA - zaznamuje mehčanje
PATHIA - zaznamuje obolenje
ALGIA - DYNIA - označuje bolečino
RRHAGIA - označuje krvavenje
CELE - označuje kilo, hernijo
(EC)TOMIA - označuje (iz)rezanje
STOMIA - označuje operativno narejeno odprtino
PTOSIS - označuje povešenje
RRHOEA - označuje odtekanje
LITHIASIS - označuje obolenje, pri katerem nastanejo kamni
LITHOTOMIA - označuje operativno odstranitev kamnov
PENIA - označuje pomanjkanje
RRHEXIS - označuje raztrganje
RRHAPHIA - označuje šivanje
PLASTICA - označuje operativno obnavljanje, rekonstrukcijo
MEGALIA - označuje povešanje organa
SPASMUS - označuje krč
PEXIA - označuje operativno pričvrstitev
LYSIS - označuje razkroj
LOGIA - označuje vedo, znanost
SCOPIA - označuje pregledovanje, opazovanje

Prevedi:

CHOLURIA - žolčne sestavine v seču
HYDRARTHOS - voda v sklepu
GALACTOSTASIS - zastajanje mleka
HAEMANGIOMA - novotvorba iz krvnih žil
SPERMATURIA - semenčice v seču
CORPOPHAGIA - uživanje človeškega blata pri nekaterih duševnih bolnikih
URAEMIA - zastrupitev krvi s snovmi, ki bi se morale izločiti s sečem
HAEMATURIA - izločanje krvi s sečem
PYOPERICARDIUM - gnoj v osrčniku
OTOPYORRHOEA - odtekanje gnoja iz ušesa
PYOTHORAX - gnoj v prsni votlini
PYOMETRA - gnoj v maternici
PYOOPHTHALMUS - gnojenje v očeh
PYONEPHRITIS - gnojno vnetje ledvic
PYORRHOEA - odtekanje gnoja
PYOHAEMOTHORAX - gnoj in kri v prsni votlini
HAEMATOHYDRONEPHROSIS - kri in voda v ledvicah
HAEMATOSALPINX - kri v jajcevodu
HAEMATEMESIS - pljuvanje krvi
HAEMATOCOLPOS - kri v nožnici

HYDROPERICARDITIS – voda v osrčniku
HYDROURETER – voda v sečevodu
HYDROCELE – vodna kila
HYDROPHOBIA – strah pred vodo
HYDRAEMIA – krvna vodenica
HYDRONEPHROSIS – zastajanje seča v ledvicah
GALACTORRHOEA – iztekanje mleka
CORPOSTASIS – zastajanje blata
CHOLESTASIS – zastajanje žolča
CHOLAEMIA – prisotnost žolčnih sestavin v krvi
GLYCOSURIA – prisotnost sladkorja v seču
UROLOGIA – nauk o bolezni sečil
HAEMATOLOGIA – nauk o krvi
HAEMOPHILIA – krvavičnost
ANAEMIA – slabokrvnost
HAEMOLYSIS – razkroj krvi
NYCTURIA – nočno močenje postelje
BLEPHARITIS – vnetje vek

Latinske in grške predpone::

PERI – okoli, naokoli
PAR(A) – zraven, poleg, ob
END(O) – znotraj, notri
HYP(O) – pod; izraža pomanjkanje, nedovršenost
HYPER – nad; izraža obilje, prekomernost
POLY – mnogo, večkratno
DYS – izraža povezavo s težavami in motnjami
INTRA – v, znotraj
SUPRA – nad
SUB – pod, Izraža tudi slabitev pojma